

Akureyri, 9. október 2019

Efni: Drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007.**Um sögn vinnuhóps sem hefur það markmið að skoða möguleika SAK á því að verða háskólasjúkrahús (skipaður 8. apríl 2019).**

Í lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007 er háskólasjúkrahús skilgreint sem:

“Sjúkrahús sem veitir þjónustu í nær öllum viðurkenndum sérgreinum læknisfræði og hjúkrunarfræði, með áherslu á rannsóknir, þróun og kennslu. Sjúkrahúsið er í nánu samstarfi við háskóla sem sinnir kennslu og rannsóknum í læknisfræði og flestum öðrum greinum heilbrigðisvísinda, svo og eftir atvikum framhaldsskóla. Starfsmenn sjúkrahúsins, sem uppfylla tilteknar hæfiskröfur háskóla, gegna störfum bæði á sjúkrahúsinu og við háskólann eða hafa önnur starfstengsl við háskólann. Meðferð sjúklunga, kennsla og rannsóknir eru samþætt í daglegum störfum á sjúkrahúsinu.”

Við Sjúkrahúsið á Akureyri (SAK) er metnaður, þekking og hæfni til þess að uppfylla skilyrðin sem þarf til að kallast háskólasjúkrahús. Vinnuhópurinn telur raunhæft að SAK, sem er langstærsta sjúkrahúsið utan Landspítala (LSH) og varasjúkrahús landsins, geti uppfyllt áður téð skilyrði og styrkt með því móti heilbrigðisþjónustuna á Íslandi. Samkvæmt núgildandi lögum hefur SAK þó ekki möguleika á framgangi til að verða háskólasjúkrahús, þrátt fyrir uppfyllt skilyrði, nema að undangenginni endurskoðun og breytingu á 21. gr. laga nr. 40/2007.

SAK hefur í stefnu sinni og framtíðarsýn sett sér það að markmiði að verða skilgreint háskólasjúkrahús. Í 21. gr. laganna er sjúkrahúsið skilgreint sem kennslusjúkrahús og í nýjum drögum að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu er það áfram gert. Það er mat vinnuhópsins að slík löggjöf hefti möguleika stofnunarinnar á framgangi. Hópurinn telur eðlilegra að formleg matsnefnd samkvæmt reglugerð meti hvort tiltekin heilbrigðisstofnun uppfylli skilyrðin til að kallast háskólasjúkrahús eða kennslusjúkrahús. Í heilbrigðisstefnunni til 2030 kemur fram að „Starfsemi háskólasjúkrahúss er ekki bundin við hús eða byggingar, heldur getur hún farið fram á mörgum stöðum og á fleiri en einni stofnun að uppfylltum ofangreindum skilyrðum”.

Þessi stutta skilgreining á háskólasjúkrahúsi sem kemur fram í lögnum telur vinnuhópurinn ekki nægjanlega, kröfurnar þurfa að vera skýrar og faglegt mat ætti að ráða því hvort stofnun uppfylli skilyrði til að kallast háskólasjúkrahús.

Í umræðum á Alþingi 2006 um frumvarp til laga um heilbrigðisþjónustu spurði Steingrímur Sigfússon þingmaður hvort eitthvað væri því til fyrirstöðu að svo væri gengið frá málum að hér á landi væru tvö háskólasjúkrahús?¹ Siv Friðleifsdóttir þáverandi heilbrigðisráðherra svaraði fyrirspurninni á þá leið að sjúkrahús sem á að standa undir nafni sem háskólasjúkrahús þyrfti að vera í tengslum við læknaeild. Það væri meginmunurinn. Því væri eðlilegt að Landspítalinn væri háskólasjúkrahús en Sjúkrahúsið á Akureyri kennslusjúkrahús.²

Vinnuhópurinn vill benda á eftirfarandi:

- 1) SAK hefur um árábil annast klínískt nám háskólanema í grunnnámi við HA, HÍ og við erlenda háskóla, s.s. læknanema, hjúkrunarfræðinema, nema í iðjuþjálfun, sjúkrapjálfun, ljósmóðurfræði og geislafræði.
- 2) Því til viðbótar koma einnig læknakandidatar (hafa lokið læknaprófi) frá Háskóla Íslands og erlendum háskólum sem geta klárað sitt starfsnám á SAK. Mats- og hæfisnefnd metur hvaða námssjúkrahús og heilsugæslustöðvar geta tekið á móti kandidötum og nefnd um

¹ <https://www.althingi.is/altext/raeda/133/rad20061103T161431.html>

² <https://www.althingi.is/altext/raeda/133/rad20061103T171155.html>

skipulag kandidateisársins setur m.a. reglur varðandi mat og eftirfylgni á meðan á náminu stendur. Nefndirnar eru skipaðar af velferðarráðuneytinu. Á Landspítala og Sjúkrahúsinu á Akureyri er mögulegt að ljúka öllum sjúkrahúsmánuðum kandidateisársins. Við Sjúkrahúsið á Akranesi er hægt er að taka hluta af þessu starfsnámi.

- 3) Undanfarin ár hefur einnig mikil þróun átt sér stað í uppbyggingu sérnáms lækna á Íslandi. Lögð hefur verið áhersla á þróun sérnáms í öllum stærstu greinum lækninga í samræmi við viðurkennda alþjóðlega staðla. Sjúkrahúsið á Akureyri hefur tekið þátt í þessari þróun en mats- og hæfnisnefnd, skv. reglugerð nr. 467/2015 um starfs- og sérfræðinám lækna, hefur viðurkennt SAK sem stofnun fyrir kennslu í framhaldsnámi í heimilislækningum, lyflækningum og samþættu kjarnanámi í bráðagreinum lyflækninga en þar undir falla svæfinga- og gjörgæslulækningar, bráðalækningar og lyflækningar. Sérnámslæknar í heimilislækningum geta klárað sjúkrahúshlutann á SAK en í öðrum greinum er námið útfært í samstarfi við LSH.

Benda má á að háskólasjúkrahús hefur víðtækar skyldur gagnvart menntun heilbrigðisstarfsmanna, lækna sem og annarra. Það má nefna að hjúkrunarfræðingar á SAK sem öðlast sérfræðileysi í hjúkrun (reglugerð nr. 512/2013, sett samkvæmt lögum nr. 34/2012) hafa uppfyllt klíniska hluta viðurkenningar á SAK.

Vinnuhópurinn hefur borið saman hlutverk LSH og SAK skv. 20. og 21 gr. laga um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007 og þykir ljóst að SAK uppfyllir þær kröfur sem þar eru settar fram með tillit til kennslu í grunn- og framhaldsnámi til að öðlast skilgreiningu háskólasjúkrahúss.

Vísindastarf er vaxandi á SAK. Ákveðnir starfsmenn sjúkrahússins, sem uppfylla hæfiskröfur háskóla, gegna störfum prófessora, dósentar og lektora við Háskólann á Akureyri og Háskóla Íslands. Ennfremur er virkt vísindasamstarf við erlenda háskóla/háskólasjúkrahús. Sjúkrahúsið á Akureyri hefur metnað til að veita framúrskarandi þjónustu við sjúklinga sem byggð er á bestu þekkingu hvers tíma. Það felur í sér að styrkja verður vísindarannsóknir og þekkingarleit eins og mögulegt er. Í nýrri stefnu heilbrigðisráðherra í vísindarannsóknnum á heilbrigðisviði til 2030 kemur fram að vilji sé til að jafna aðstöðu vísindamanna á landsvísi og nýta samlegðaráhrif þess að standa sameiginlega að nauðsynlegum innviðum til að styðja við öflugt vísindastarf.³ Vinnuhópurinn fagnar þessari stefnu og óskar í kjölfarið eftir því að ráðherra taki tillit til framsettra ábendinga og endurskoði framsetninguna í lögnum. **Vinnuhópurinn telur það efla heilbrigðisþjónustu á Íslandi að SAK eigi möguleika á því að verða háskólasjúkrahús. Slíkt sjúkrahús er aðlaðandi vinnustaður fyrir framsækið fagfólk og öflugt vísindastarf eflir gæði þjónustunnar.**

Vinnuhópurinn leggur eftirfarandi til:

- **Í lögum um heilbrigðisþjónustu eða meðfylgjandi reglugerð verði nákvæm skilgreining fyrir háskólasjúkrahús og kennslusjúkrahús/-heilbrigðisstofnun sett fram.**
- **Það komi ekki fram í lögnum sjálfum hvort ákveðið sjúkrahús sé háskólasjúkrahús eða kennslusjúkrahús/-heilbrigðisstofnun. Það sé frekar sett fram í sérstakri reglugerð. Stofnanir geta síðan sótt um mat á hæfi.**
- **Stofnuð verði formleg matsnefnd til að meta háskóla- og kennsluhlutverk sjúkrahúsa og heilbrigðisstofnana landsins.**

Rökstuðningur: Til að stuðla að framþróun er eðlilegt að bæði sjúkrahús og heilbrigðisstofnanir sem sinna heilbrigðisþjónustu eigi kost á því að fá viðurkenningu á kennslu- og vísindahlutverki sínu og að ferlið sé faglegt, gegnsætt og sanngjarnt.

³ <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=60ed88c7-d862-11e9-944a-005056bc4d74>

Virðingarfyllt,

Laufey Hrólfsdóttir, forstöðumaður deildar mennta og vísinda við SAK og lektor við Heilbrigðisvísindastofnun HA (formaður)

Alexander Smáráson, forstöðulæknir fæðinga- og kvensjúkdómalækninga við SAK og prófessor við Heilbrigðisvísindastofnun HA

Snæbjörn Guðjónsson, sérfræðingur í geðhjúkrun við SAK

Árún K. Sigurðardóttir, prófessor við heilbrigðisvísindasvið HA og sérfræðingur við deild mennta og vísinda við SAK

Eydís Kr. Sveinbjarnardóttir, dósent og forseti heilbrigðisvísindasviðs HA

Stefán B. Sigurðsson, prófessor emeritus við heilbrigðisvísindasvið HA

Ingveldur Tryggvadóttir, upplýsingafræðingur við SAK